Debreczen, 1900. XXVII. évfolyam 184. sz. Szerda, julius 25.

Előfizetési árak:
ostán vagy házhoz küldve:
Egész évre. 20.— kor.
Félévre . 10.— kor
Negyedévre 5.— kor.
Egy hónapra 1.70 kor
Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések dija:
Egy □ cm. területenként 8 fillér.
Nyilttér és magánérdekü közlemények soronkint 40 fillér.
Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utcza 13.
Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.
Főszerkesztő: Koncz Ákos. Felelős szerkesztő: Dr. Orbán József.
Kiadóhivatal: Kossuth-utcza 13.
Előfizetés, hirdetés és magánérdekü közlemények felvétele.

A vidéki városokról.

Debreczen, julius 25.

Magyarország kulturális központjait a városok képezik; ezekben vannak összegyüjtve és felhalmozva mindazon alkatelemek, melyek Magyarországot kulturállammá teszik. Ez állitás különösen a fő- és székvárosra nézve áll, mely nemcsak az ország közgazdaságának és szellemi erőinek központja, hanem azon rendkivüli attractionalis képességénél fogva, mely a vidék erőit magába felszivja, immár azon ponton áll, hogy a vidéki városok hozzá képest tehetetlen és jelentékenyebb kulturmüködésre alig képes csomópontokká változnak s mindent a központtól várnak, a maguk erejéből s a maguk kezdeményezéséből semmit alkotni nem tudnak.

Nem kivánjuk a fő- és székváros rohamos fejlődését a vidéki városok érdekében csökkenteni, sőt nemzeti önérzetünk büszkeségével tekintünk arra a fenomenális haladásra, melyet Budapest napról-napra tanusit, de sajnálattal látjuk, hogy vidéki városaink fejlődésében az ujabb időben bizonyos stagnálás észlelhető s óhajtandónak jelezzük, hogy e bajon a társadalom és az állam részéről mielőbb segitve legyen, hogy a vidéki emporiumok, ha lépést nem tartanak is a főváros haladásával, legalább ne maradjanak vissza attól annyira, hogy azt mondhassa rólunk a külföldi birálat, hogy Magyarországon kulturális élet a vidéken nem található.

A miniszterelnök a vidéki városok hivatásáról legközelebb Szombathely város képviselőtestületének küldöttsége előtt nyilatkozott s e nyilatkozatából örömmel győződtünk meg arról, hogy a kormány teljes tudatában van azon missiónak, melyet a vidéki városok mint kulturális emporiumok betölteni hivatvák s hogy kormányunk kulturális politikájának egyik főelvét az képezi, hogy a vidéki városokat azon törekvésükben, hogy a magyar egységes nemzeti müvelődés igazi központjai legyenek, támogassa s erőik kifejtésében lehetőleg elősegitse.

Ebben az országban, mondja a miniszterelnök, melynek egységes állami és társadalmi élete még átalakulófélben van, a magyar állam nemzeti irányban való egységes kiépitésénél és a társadalom tömöritésének munkájánál nagyfontosságu szerep hárul a városokra. Ezen tömöritő erő, ezen erőforrás, a fejlődés uttörője a városok pezsgő életében rejlik, mely nélkül a magyar állam egységes kiépitése nem képzelhető.

De hát van-é ma pezsgő élet akár gazdasági, akár szellemi tekintetben a vidéken? E kérdésre bizonyára nem adhatunk igenlő feleletet. Alig akadunk öt-hat nagyobb központra a vidéken, mely csak némileg is tudná magát önállósitani a főváros absorbeáló hatása ellenében.

Kétségtelenül első sorban viruló fővárosra van szükségünk, hogy hazánk a nyugati müvelt államok sorában illő tényező lehessen, de ez egymagában nem elég, mert mint a miniszterelnök találóan fejtette ki, csak azon szervezet erős, mely nemcsak központjában, hanem egyéb alkatrészeiben is erősen fejlődik és halad. És e fejlődés, e haladás főfeltételét az képezi, hogy maguk a városok tudatosan vegyék kezükbe az önmüvelődés fejlesztését, hogy társadalmi uton kisértsék meg kulturális haladásuk előmozditását s ne várjanak mindent az államtól, a kormány támogatásától, mely vé re is az egész ország kulturális igényei kielégitésére ele-

TÁRCZA.

Sára asszony megtérése.

— Vig népies elbeszélés. —

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája. —

Irta: *Szini Péter.*

I.

Már hiszen az mindenkinek a gusztusától függ, hogy milyen nő tetszik inkább neki. Barna, szőke, kökényszemü, vagy az ég színéhez hasonló; alacsony, vagy jól megtermett alaku?! Hiszen ki tudná számbavenni a sokféle emberi nézetet?! Soknak a teljesen nyomorék is szép, ha egy pénzes szekrény is vele járul. A gusztusról egyáltalában nincs mit beszélnünk.

Hanem arról már kezemirását merem nyujtani, hogy bármint piperkőzi magát az uri dáma s bármilyen festékkel teszi is urias szinüvé arczát és bármily karcsura szoritgatja is magát azzal a tüdővészt terjesztő csinálmánnyal, a közönséges, ugynevezett „gatyás“ legény előtt nincs semmi tekintélye. Olybá nézi az az uri kisasszonyt, mint az üvegházban dédelgetett délszaki növényt. Szobára teremtette az Isten; künn a szabad mezőn a bizonyos megsemmisülésnek nézne elébe.

Nem nézi ő a kis lábat, picziny, hófehér kezet; nem a domboruló turnürt és a szöcske karcsuságu derékot. Neki ellenkezőleg oly kéz kell, mely ha tenyerel, látszatja legyen. Izmos, életnedvtől duzzadó karok, melyek fáradság nélkül dagaszszák ki tésztának a hét kenyérre szánt lisztet; melyek aratás jöttével napkeltétől napszáltáig munkában legyenek s otthon is helyt álljanak. Láb is olyan kell neki, mely mértföldeket tudjon menni egy huzamban s ne szedje fel a náthát, ha talán a csizma lemarad róla. Derék!... Az meg már igazán utált előtte, ha karcsu s nem is nagy becsületet ad az ily falusi leányra. Tömzsi, köpczös, az ő nyelvén „zömök“ legyen, hogy a mikor lép, rengjen alatta a föld s ne pehelykönnyüséggel szedegesse lábait.

Aztán meg az arcza ne legyen ám olyan „kisasszonyos“ fehér, mint például itt előttem ez a papir. Olyan legyen az, mint a nyiló pünkösdi rózsa, vagy pedig a piruló baraczk. Csattanásig telt legyen az egészségtől, mert — hiába — a parasztlegénynek az ilyen „cselédhez“ van legtöbb vonzalma.

Müveltség nem kell. Azt tartja a paraszt: „Asszonynak hosszu a haja, rövid az esze!“ Még azt is lehurrogatja, ki legelébb kitalálta, hogy a nőket is tanitsák. Azt mondja: „ugyis nyelves az ebugatta, minek azt tanitani!“

Hanem a vagyont, azt már tekintetbe veszi. Az előbb felsorolt kellékkel biró leány megnyeri a „szép lány“ nevet, de hogy „első“ leány lehessen, kinek „hét falura lehet vetni a szépségét,“ ahhoz már vagyoni jólét is szükségeltetik.

A gusztus ilyen nyilvánulása mellett érthető lesz hát szives olvasóm előtt Komor Mihály uram méltó bosszusága, hogy az ő egyetlen legény fia, kire Isten után a leg nagyobb vagyon néz a faluban, szakitott a fennálló falusi renddel s belebomlott Gabalyos János Rébi nevü eladójába, kinek nincs nagy lába, sem nagy keze, de még a dereka is olyan karcsu, hogy az apja attól tart: egyszer csak kétfelé törik; az arcza meg olyan halavány, akár a holdvilág. Nincs azon bizony egy csepp pirosság sem.

— Megfüvelték az ebugattát! Nem lehet szépszerivel a dolga! — mordult fel egyik nyári nap alkonyán, mikor Birkesné, a falu gyalog futárja azzal állitott be hozzá, hogy a két látó szemével látta most is Danit, hogy belépett a Rébiék portájára.

Oka volt-e vagy nem Birkésnének igy hinteni a konkolyt, azt nem tudom, de azt többször vettem észre, hogy Gabalyosékról soha sem mondott jót. Máskülönben nem is sok jó emberrel dicsekedhetett a jó Gabalyos Keresden. Fukarnak, haszonlesőnek tartották s keresve-keresték az alkalmat, hol kárt tehessenek neki.

Keritését bevagdalták, kerti fáit letördelték, kutjába minden galádságot beleszórtak; kenderét lekaszálták a mezőn; káposztáját, répáját, hagymáját felnyütték. Bizony többször ugy elkeseritették a jó Gabalyost, hogy még azt a minutát is megátkozta, mikor Keresdre bevetődött.

Mert nem ott született. Molnár volt az apja egyik vizimalomnál. Jól forgott a kerék, nemcsak a napi eledelt adta meg, hanem évenkint pár száz forintot még félre is lehetett tenni. A vén molnár nem *dividálta* el az igy megkuporgatott pénzt. Telket vett, földeket vásárolt a faluban s mikor elhalt, jómódban hagyta a fiát.

Ennek nem kellett a molnárság. Apja halála után eladta a malmot s beköltözött a faluba. Lett belőle gazdálkodó ember.

És mert napról-napra gyarapodott, felköltötte maga iránt a falusiak gyülöletét. Maga Komor Mihály is haragudott reá s folyvást rossz szemmel nézte, mint oly embert, ki neki nyakára készül nőni.

gendő eszközzel nem rendelkezhetik.

Városainknak igen nagy hibája az, hogy kulturális intézmények megteremtésében nem a saját erejükre támaszkodnak s a vidéki társadalom, ha valamely figyelemre méltó kulturális eszme megvalósitásáról van szó, első sorban nem azt kérdi, hogy mire vagyunk képesek, hanem azt: mit ad az állam, mivel segit a kormány? Mindent az államtól várni: a tehetetlen, a gyenge társadalmak e jelszava szokta megbénitani Magyarországon a leghasznosabb s legnemesebb igyekezetet. Valóságos ádáz harcz s szégyenletes liczitáczió folyik sokszor az egyes városok között, mihelyt valamely állami kedvezmény meghonositásáról van szó; de elhanyagoljuk a kezeink között lévő segédeszközök felhasználását, a birtokunkban levő anyagi és szellemi erők kifejlesztését; közelebbről városunkban is tapasztaljuk, hogy anyagi boldogulásunknak meglévő eszközeiről csak akkor veszünk tudomást, midőn valamelyik külföldi vagy fővárosi financier vállalkozik városunk egyik vagy másik kulturintézményének fejlesztésére s akkor ébredünk fel közönyösségünkből, midőn az élelmes üzletember elégülten dörzsöli a kezét a nyereség feletti örömében.

Nem állami támogatásra, hanem még mindig szunnyadó társadalmunk felébresztésére van a vidéki városoknak szüksége. Mert bár igaz, hogy a városok ápolása, gondozása és azok érdekeinek előmozditása a kormányok egyik kiváló feladatát képezi, de az állam támogatása sokszor ellenkező hatást idézi elő; lenyügözi a társadalom öntevékenységét s korlátozza a vállalkozási kedvet. Mért kezdeményezzek én, gondolja a kényelemszeretet, mikor a magam csekély erejével ugysem tudnám a különben hasznosnak igérkező vállalatot virágzásra juttatni. Hadd inditsa meg előbb az állam a maga hatalmas segédeszközeivel a vállalatot. Majd meglatjuk mit lehet később tennünk.

A vidéki városok anyagi és szellemi kifejlődését tehát csak a társadalom öntudatos tevékenységétől várhatjuk. A városokban rejlő intellektuális erő még mindig nyugszik; ennek a felébresztését kell első sorban megkisértenünk s csak akkor lesznek a városok oly államfentartó tényezők, melyek — mint a miniszterelnök mondja — Magyarország gazdasági és nemzeti irányban való kifejlődését eszközlik.

A végrehajtások korlátozása Az igazságügyminiszteriumból olyan intézkedésről értesitenek, mely bizonyára nagy mogkönnyebbülést fog szerezni a szegényebbszerü „végrehajtottak“ táborában. Az uj perrendtartásra vonatkozó javaslattal ugyanis annyira készen vannak az igazságügyminiszteriumban, hogy azt a képviselőház már az őszszel tárgyalhatja. Az igazságügyminiszter ezzel a javaslattal egyidejüleg a képviselő ház elé terjeszti a végrehajtási törvény módositására vonatkozó tervezetet. Ennek a tervezetnek az lenne a czélja, hogy az uj törvény életbeléptetése után a *házi butorokat végrehajtás utján lefoglalni többé ne lehessen.* Az uj intézmény nemcsak a tömeges igényperek letárgyalásától mentené fel a bíróságokat, hanem lehetetlenné tenné azt is, hogy a hitelezők a butorok elárvereztetésével tönkretegyék az adósok családi életét.

A munka a közjótékonyságban.

— Paul Pottier. —

— julius 25.

A szükölködők legnagyobb része egyáltalában semmi mesterséghez sem ért, vagy csak olyan ugynevezett ál-mesterséggel foglalkozik, tudniillik olyanok, kik annyi technikai ismerettel birnak, mely épen csak elegendő arra, hogy ők, mint valami gépezet, a gazdasági élet különböző alakulásaihoz odakapcsoltassanak, de ezen ismeretek nem nyujtanak nekik módot arra, hogy maguk is önálló produktiv munkát végezzenek, ilyenek a segédek, cselédek. Ez az oka annak, hogy oly tulnyomó számban vannak a foglalkozás nélküli cselédek és segédek Hát ezeknek milyen munkát adhatunk? Valami közönséges mindennapi munkát, mely semmiféle készültséget nem igényel, és a melynél a puszta gyakorlat is már tökéletességre, mintegy rabmunkára vezet: mogyoróféltörés, rőzsenyalábok készitése, kefekötés. A munkabért, a segélyezett — a különböző egyletek eltérő szabályzatai szerint — részint pénzben kapja, részint természetben (lakás, élelmezés). A munkabér naponkint 0.70—2 frankig emelkedik.

Azt hinné az ember, hogy a legjobb eredményt lehet elérni azzal a módszerrel, mely szerint a segélyezett a munkabért készpénzben kapja, mely neki független életmódot biztosit. Csalódunk. Mert ismét szemben állunk egy gyakorlati paradokszonnal, mivel az eddigi tapasztalatok halomra döntik a sok szép elméletet, melynek csak a papirkereskedők vették hasznát.

Emlékezzünk csak vissza: mi a czélja a „Munkasegitő egyesület“-nek? A munkanélkülieknek állandó munkát adni és mig ez nem kapható, nekik ideiglenes foglalkozást szerezni, más szóval a foglalkozásnélküli munkásoknak élelmet és módot nyujtani, hogy lakást szerezhessen. Az elhelyezési egyletek kiegészitik a munkasegélyt nyujtó egyletek müködését azt tökéletesitik; a végleges eredmény csak akkor érhető el, ha a segélyezett állandó alkalmazást nyert. Már pedig azok az egyletek, melyek a segélyezetteknek teljes ellátást adnak és ideig-

---

Hogy Komor miért haragudott tulajdonképen, azt bajos volna meghatároznunk. Talán mert Gabalyosnak több felfogása volt és egyizben elnyerte orra elől a presbyterséget?! . . Elég az hozzá, hogy orrolt biz ott Komor Mihály s csak foghegyről fogadta Gabalyostól még a köszöntést is.

Hát most hogyne fordult volna fel benne a harag szekere, mikor azt hallja, hogy az ő legény fia Gabalyoséknál mindennapos vendég; hogy hire és tudta nélkül szeretkőzni kezd annak a „sányavész“ leányával.

De bizony nagyon haragudott és a mikor Birkésné tovatünt látköréből, nagyokat ütött pipájával a csontos tenyerébe s dohogva lépegetett a szobába.

— Ehen la! — szólalt meg, de hirtelen megbánta ezt is, mert ime, azt veszi észre, hogy a felesége, kit előbb észre sem vett, ott van a szobában. A szekrényből rakosgat ki holmi vászonfélét.

— Mi, no? — ugrott fel az asszony a szekrény elől, midőn férje hangját meghallá.

Komor Mihály szerette volna, ha ő most ott az álló helyében a Lóthné sorsára kerül. Mert hajh, veszedelmes egy „fehércseléd“ volt az a Sára asszony, kivel ő ezelőtt huszonöt évvel a szent esküt elrebegte. Komor Mihály jobban félt attól, mint a szolgabiró vagy viczispán urtól. Azok legalább kihallgatták az embert; meghányták-vetették a dolog sorját akkurátusan, de ez a hárpia valóságos vadállati természetü. Nem kérdez, nem hallgat senkit, hanem nekiereszti nyelvét a szidalmak özönének és pattog, perel, csatorál, akár a tengeri csősz verébhajtó készüléke.

Méltó lehetett hát Komor elképedése, midőn a csak véletlenül elröppent sóhajtásra feleletül az asszonyi nem legdühösebb hárpiája teszi fel a kérdést, hogy hát:

— Mi, no?

Komor Mihály e kérdésre előbb balról-jobbra rántotta fel vállát, aztán ugyanezt ismételte jobbról-balra. Majd vastag szőke bajuszát rángatta meg tél-tul, mintha azt kényszeritené feleletre.

Az asszony megállt előtte, mint egy czövek. Homlokán egy helyre gyültek össze a redők s a különben sem barátságos arczának még fenyegetőbb kifejezést adtak, ugyannyira, hogy Komor Mihály agyából minden gondolat szétreppent, akár csak a buzaasztagról elhessegetett verebek.

— Hát bolond kend, no? — tört ki a furia dühe. — Mért nem beszél? Elveszitette a nyelvét? Még az imént ott „kalatyolt“ a szájában! Mit akar, no? Miért áll, mint a fancsali feszület?

— Izé!... Hogy hát!... Azt tartom: megétették.

— Kit? Talán kendet?... Hát nem mindig ilyen szamár volt kend? Soha több ilyen hebehurgya férfit! Látná csak kend Gabalyost! Hogy tud az mindenhez szólani! Milyen bölcsen tud a násznagyoskodáshoz! De hát nem is ilyen „panyóka“!

— Hájszen én nem irigylem tőle! — mordult fel Komorban a férfiui természet!

Mintha csak olvadó vajat tett volna tüz elé, olyan jó viznek találta malmára a megszólalást az a tigristejet szopó nő.

— Nem irigyli? Mert nines kendnek felfogása a dolog mivoltához! Kend, mióta kikerült az iskolából, egyebet sem olvas a bibliánál, pedig épen abból nem él meg az ember. Látná csak kend, hány ujságot járat Gabalyos, meg még apró könyveket is vásárol. Kend egyszer vette meg a Bogár Imre históriáját, abba is *pecsenyét* takart másnap. Még csak el sem is olvashattam.

— Ugyis tudsz te eleget! — jegyzé meg Komor.

— Inkább is illenék az én fejembe az a kalap, mint a kendébe! — felelt erre a házinő. — Bolond is voltam, mikor összeszürtem kenddel a levet. Gabalyos is elvett volna!

— Bár ugy végezte volna Isten ő szent felsége! — gondolá el Komor, mert kimondani nem volt elég bátorsága.

— Hát most rokonságba kerülhetsz vele! — mondá kevés szünet mulva. A fiad is ugy gondolkozik, mint te!

— Mi? — kérdé az asszony szuró tekintettel.

— Birkésné beszéli, hogy már nagy egyezségben van Gabalyos Rébivel.

— Ki? Birkésné?

— Ördög vigye Birkésnét! Mit törődöm vele? — jött méregbe Komor, látván, hogy az asszony csak a szót igyekszik szaporitani. — A fiadról van itt szó.

— Mit? — fordult vérbe Sára asszony örök mozgásu ideggel biró szeme. — Hogy az én fiam? . . Dejsz' abból semmi sines! . . Hogy az én fiam abba a *famillába* öltözzék? Azt szeretném én látni!

— Hiszen az imént magad is vágytál Gabalyoshoz! — véleményezte Komor.

— Szamár kend, már mondtam! Akkor én lettem volna Gabalyosné s nem ez a mostani, ki egyebet sem tud főzni „létyen-lottynál“. Ha kaszásuk van, létyen-lotty; ha

lenesen foglalkoztatják, azoknak átlag csak 30—40 százalékát képesek véglegesen elhelyezni, mások pedig csak 10—15 százalékát. A különbség a segélyezettek minőségéből származik. Az első esetben olyan emberekről van szó, a kik akarják az állandó munkát és arra képesek is; a második eset azokra vonatkozik, a kik rendes életmódhoz nem szoktak, kik egész nap lézengenek és mint a lazaronik, csak akkor dolgoznak, mikor már a körmükre ég. Ha bevégezték a munkát, felveszik a bért és ujra kezdik a semmittevést. Ezen utóbbiaknál a „Munkasegély egyletek" nem képesek programmjukat betartani, de mégis hasznos szerepre vállalkoznak, a mennyiben az illetőket az erkölcsiség bizonyos határa közé szoritják és megakadályozzák abban, hogy a lopás vagy rablógyilkosság büntettét kövessék el. Ezek az egyletek még a társadalomnak is hasznos szolgálatot tesznek, mert táplálékot adnak az afféle rendetlen életü embereknek, a kiket az éhség esetleg arra kényszeritene, hogy a büntető törvény paragrafusait ne igen respektálják. Már ebből a szempontból is nagyon kivánatos volna, hogy a munkasegély egyletek a munkanélkülieket minél nagyobb számban és minél kevesebb formalitások között befogadják.

A humanitás szempontjából a tökéletesség legmagasabb fokát érték el azok az „Egyesületek", melyek a „munka utalvány" intézményével sokkal egyszerübb és a czélnak megfelelő segélyezési rendszert létesitettek.

A kenyér utalványnál sokkal előnyösebb a „munka utalvány". Ez egy közönséges papirlapból áll, melyre rá van vezetve a kibocsátó egyesület neve és az utalványozás rövid szövege: Ezen utalvány bemutatója jelentkezzék a társulatnál (czim) a hét bármely napján reggel 8 órakor. A hátlap tartalmazza: a segélyezettnek vezeték- és keresztnevét, a munkába állás és az elbocsáttatás keltét; ezen utalvány egyszersmind bárcza gyanánt szolgál.

A nagy közönség egy csekély összeg befizetése mellett megveszi ezeket az utalványokat az egyesület pénztáránál, az utczán pedig kiosztja azok között, akik a közjótékonyságot igénybe veszik. Ezen utalvány egy napi munkára jogosit. A befogadás ezen módja nagyon egyszerü; de van egy „segélyegylet", mely a segélyezésnek még egyszerübb módját alkalmazza, tudniillik a „Munka-Otthon", székhelye Páris, avenue de Versailles. Itt nincs semmi formalitás, semmi vizsgálat, még utalványra sincs szükség. Minden munkakereső egyén egyszerüen jelentkezik és munkát kap Ez határozottan fölötte áll a többi egyleteknek. Elég kegyetlen dolog válogatni azok között, akik éhesek, pedig sok egylet megválogatja azokat a szerencsétleneket, kik hozzájuk fordulnak és a helyett, hogy csakis a minden embernél egyenlő szenvedést tekintenék, a rendőri rovatot kutatják.

A segélyegyletek központi választmánya a következő kérdést tette fel: Nem kell-e különbséget tenni azok között, akiknek erkölcsi élete kifogástalan? A többség azt határozta, hogy a segélyezendők között e tekintetben nem szabad különbséget tenni. A jók buzditják az ingadozókat és rosszakat arra, hogy a jó utra térjenek. Hiszen lehetséges, hogy az elitélt sokkal szerencsétlenebb, mint bünös; lehet, hogy a büncselekményre a véletlenben rejlő körülmények inditották, pillanatnyi megfeledkezés vagy olyan kisértések, melyeknek nem birt ellenállni.

Végre még egy ok, mely annál döntőbb, mivel nem szentimentális jellegü. „A munkasegély mühelyekben époly kevéssé kell félteni a jóravaló munkást, mint akármely más mühelyben, a hol a rendes, tisztességes munkások vegyest vannak együtt a gonoszlelküekkel." Tehát azon egyletekre, melyek ezt a közösséget ellenzik, az a föladat vár, hogy emberszerető intézményüket még inkább tökéletesitsék. Meg kell barátkozniok azzal a gondolattal is, hogy az elitélt egyént valami véletlen birhatta rá a büntett elkövetésére és a jótékonyság által megalkotott közösségbe be kell fogadni mindazokat, a kiket a legközelebbi jövőben való megélhetés gondja gyötör.

Egyébként egy rovott multu egyénnél már az a körülmény, hogy munkát keres, jele az erkölcsi javulásnak és ép az „Egyletek" kötelessége ezt a javulást fokozatosan fejleszteni és tökéletesiteni. Minél kiméletlenebb a társadalom az ilyen egyének iránt, minél kegyetlenebbül süti rájuk rovott multjuknak bélyegét, annál nagyobb akadályokat gördit elébök, hogy a jó utra való térésüket, javulásukat előmozditsa és mintegy külön osztályba kiközösitse. Miután a munkasegély egyleteket a közkönyörület létesitette, az összes ilynemü egyleteknek törekedniök kell nemcsak megbocsátani a bünösöknek, hanem nekik módot nyujtani arra, hogy a jelenben végkép elmosódjék és eltünjék egész eddigi multuknak szennyfoltja.

Ford.: *Schindler József.*

---

aratnak, létyen-lotty; keresztelő, mulatság: léttyen-lotty! Hát én ilyen *létyen-lottyos* falamiába öltözzem?

— Hájszen én nem mondom!

— Nem elég az az idvességre! Kend az oka az egész bajnak! Hanem ha a fiamat oda hagyta kend füveltetni, legyen gondja rá, hogy megutáltassa vele ezt a „sányavész" leányt, mert Isten Istenem ne legyen, kitépem a kend haját egy szálig, meg még a szemét sem hagyom meg a helyén. Értette!

— Hát mit tegyek én? . . No nézd! . Üsse kő a dolgát annak a fiunak, hájszen van neki látó szeme, minek bolondul egy olyanba? . . Csak nem kérhetem meg magamnak, holott te is itt vagy még!

— Hű-ű ű! — bődült el Sára asszony Komor uram e mondásán, melyben akaratlanul is kiböffentette szive érzelmeit! Azt a jégenkopogóját kendnek! No, csak azt várja, hogy majd meghalok! . . Láncsos lobogós teringettét! . . Mondom én, hogy vedd el? . . . Eredj és keres utat-módot, hogy az a fiu meggyülölje azt a karcsu leányt. Mi lesz, ha csakugyan elveszi? Talán én itt tartsam a tükör alatt, he? Őrizgessem a fuvószéltől is, mi?

De már erre Komor uram sem talált kádencziát, a mi nem is csoda, miután ő a „Csizión" kivül más tudományos könyvet nem olvasott. Legjobbnak látta hát béketüréssel hallgatni azokat az épen nem válogatott szentencziákat, melyekkel hüséges hitvestársa traktálta meg. Hibásnak is érezte magát, vagy mi, bár nem tudta kikalkulálni, hogy miért, de hát az asszony ugy belemagyarázta a fülébe, hogy elvégre is kénytelen volt elhinni.

(Folyt. köv.)

Az asszonyok áldozata.

— Tönkretettek az asszonyok!

Egy asztalnál ültünk Levallois-Perret egyetlen kis kávéházában, a hol még a gáz is álmosan égett az altató légkörben. Mosolygós arczu, elég jól öltözködött ur volt, a gomblyukában kizárva, hogy zongoratanár volt. Karosszékéből hunyorgatva kacsintott rám, hogy lássa, hogy milyen hatása van a szavainak, majd lehajtotta a fejét az olyan ember szerénységével, a ki tudja, hogy most bámulják. A szomszéd asztalnál kártyáztak s ugyancsak hangosan voltak. A nyerők nevetése s a vesztők szitkozódása betöltötte a homályos gázfényben borongó termet.

A sarokban itt-ott csendesen üldögéltek az emberek, ujságot olvasva, vagy a kávéjukat kevergetve.

— Ugy van, uram, az asszonyok tettek tönkre — ismételte szomszédom, mikor észrevette, hogy ujra az ujságot kezdem olvasni. — Az én történetem elég különös, nem mindennap halihat ilyent — folytatta, mikor látta, hogy félig bosszus mozdulatot teszek.

— Elhiszem, uram — feleltem meglehetősen kedvetlenül.

De aztán mulatságosnak kezdtem tartani a dolgot s ezt a különös emberkét. Mintegy hatvan esztendős, hopasz, elég üde arczu ember volt, vastag bajusszal, nem szép vonásokkal. Félrelöktem az ujságot s a fejemet olyan mozdulattal emeltem fel, a mely világosan annyit jelentett:

— Beszéljen.

Az emberke nem kérette magát. Kényelmesen helyezkedve el karosszékében, poharát mintegy bizalmasabbá lett viszonyunk jeléül közelebb tette az enyémhez.

— Első szerelmem a franczia történet legrosszabb napjaira emlékeztet. A király kedvesét imádtam. Érti? Persze, arról szó sem lehetett, hogy közeledjek hozzá, de összegyüjtöttem minden kicsiséget, mely rá emlékeztetett. Párisban laktam akkor s megvettem minden festményt, könyvet, rézkarczot, mely imádottammal összefüggésben volt vagy rá vonatkozott. Apámról csinos örökség szállt rám, de szenvedelmem folytán legnagyobb részének a nyakára hágtam, Házam volt a Citében s ezt megtöltöttem mükincsekkel kedvesem dicsőitésére. Butoraim mind abból a korból valók voltak s én magam olyan ágyban aludtam, mely valaha az övé volt. Sőt, hogy szenvedelmemnek még igazabb kifejezést adhassak, annak a kornak a divatja szerint kezdtem ötözködni.

— Melyik korról beszél? Kibe volt ön ennyire szerelmes? — szakitottam félbe érdeklődve és nyugtalankodva egyszerre.

Az én emberem lassu, előkelő mozdulattal nyult poharáért, lenyelt egy korty bort, aztán megszólalt:

— Abban az időben Dubarry asszonyba voltam szerelmes.

Az a gyors mozdulat, melylyel felugrottam, egy cseppet sem hozta zavarba. Közelebb hajolt hozzám s a lobogva égő gáz bizonytalan fényében szikrázó szemekkel, lázasan lihegő ajakkal folytatta:

— Ez volt első szerelmem: önnek megvallhatom! O, uram, feledhetetlenek e pillanatok előttem! Hónapokon át voltunk boldogok együtt; mindenhol az arczképét láttam s az idő ugy mult, mint az álom. Arcza mindenhonnan rám mosolygott, bizonyosan tudom, hogy viszont szeretett. Micsoda mosolygás, milyen ragyogó tekintet! Ugy-e csodálatos?

— Valóban az, — feleltem.

Koczintottunk, ismét ivott s folytatta:

— Fájdalom, boldogságom igen rövid volt, mint a tavaszi éjszaka. Kényszerülve voltunk elválni; a hitelezők a nyakamon voltak, házam dobra került. Ugy van, a ház, a butorok, a drága festmények és porczellánok, minden, de minden a másé lett!

Még az arczképek is, még az ágy is! Napokig kóboroltam az utczákon, félig őrülten, elfeledtetve mindenkitől. És láttam őt, kiüldöztetve a házból, mely egészen az övé volt. Ó, hogy nem öltem meg a végrehajtót, a becsüsöket, az egész rongyongyült hadat, mely zajongva osztozott legdrágább kincseimen.

De gyáva voltam és megengedtem, hogy Dubarry kisasszonyt kitegyék az utczára, mint valami vagyonbukott szatócsnak a feleségét. Iszonyut szenvedtem s czéltalanul róttam az utczákat, mig ügyvédem rám nem talált. Aránylag nagy összeget adott át; vagyonom romját, mely az árverésen befolyt pénzből megmaradt.

Órámra tekintettem s csodálatos szomszédom észrevette ezt.

Nem akarom, kedves uram, tovább is rabolni idejét. Ön szives volt figyelemmel végighallgatni s olyan érdeklődést mutatott, mely müvelt, értelmes emberre vall. Vannak a világon olyan drámák, melyekről senki sem tud: az emberi szív kiismerhetlen. De pár szóval elmondom önnek, hogy mi történt aztán. Ne csak egy töredéket tudjon életemből. Elmondom önnek, hogy Dubarry asszony után Marie Antoinette következett, azután Staelné azután Talien asszony, George kisasszony, Rachel, Dorvalné, Metternichné, Bernhardt Sára. Mindegyi-

két egyképen imádtam, mindegyiknek lakást rendeztem be. De most már megvénültem; hideg vagyok és közönbös. A helyzetem is arra utal, hogy összehuzódva éljek; emlékeim pedig elmosódtak s eltüntek tünő ifjuságommal. Tönkretettek az asszonyok!

A felöltőmért nyultam. Távozni készültem, belül örvendezve, hogy ebben az álmos kávéházban ilyen nagyszerü beszélgőtársra találtam.

— S most kibe szerelmes? — kérdeztem távozóban.

— Én? Senkibe. Gazdasszonyt tartok, az főz rám.

Claude Coudutier.

A kinai forradalom.

— Express-tudósitás. —

Budapest, julius 24.

Még mindig erősen tartja magát a hir, hogy a Pekingben levő követek életben vannak és a kinai kormány védelme alatt esendes nyugodtságban várják az eseményekből való kibontakozást.

Londonba, Berlinbe, Washingtonba és a többi hatalmasságokhoz egyre érkeznek a kinai tudósitások, melyek a leghatározottabban jelentgetik, hogy a követek igen jól érzik magukat.

E hiresztelléssel szemben csak az a csodálatos, hogy azok az életben levő követek mindezideig csak a legcsekélyebb életjelt sem adtak magukról. Pedig a bizonytalanság eloszlatására sokkal alkalmatosabb lenne egyetlen — életben levőnek hirdetett — követ értesitése, mint az eddig nagyon gyanusnak tapasztalt kinai táviretok.

Ha Kina a zürzavart eltüntetni akarná és nem a hatalmak félrevezetésére irányulnának hiresztelései, a követek megszólaltatásával érhetné el legkönnyebben ezt. Ugylátszik azonban, hogy a ravasz kinai csak időt akar nyerni az ujabban kieszelt hazugsággal s a követek legyilkolásáról szóló táviratok jelezték a hihetőbb — bár szomoru — valóságot.

Az is különös, hogy a feltámadt kinai császárt az utóbbi napokban nagyon is körüllengi a jóakarat szellője. A hatalmakhoz intézett táviratában erős igéretet tesz, hogy az idegeneknek teljes kárpótlást nyujt a személyükben és vagyonukban esett kárért.

Ki hinné el, hogy a lázadás szinhelyén ilyen hirtelen fordulat állhatott volna be?

Talán inkább a lázadó Tuan herczeg csinálja a kinai császár nevében e furfangos politikát?!... Erős a gyanu, hogy Kina csapatait akarja összevonni ez időnyeréssel Peking alá, mely város ellen most az orosz nagyon fenekedik és megfogadta, hogy a földig lerombolja a császári várost.

A csapatszállitások egyre tartanak. Ez is azt bizonyitja, hogy a hatalmak nem hisznek már a sárga faj igéretében és kellő erővel akarnak ellene fellépni, hogy egyszer s mindenkorra elvegyék a kedvét ujabb lázadástól és idegengyilkolástól.

No, de ebbe még Kina is beleszól!

Élet a szerelemért.

Debreczen, jul. 24.

„Rákos-Kereszturon Esztergályi Mihály honvédszázados fiatal özvegye főbelőtte magát és meghalt. Férje után vágyódott ő is a halálba.“

Megható szép tragédiája tárul elébünk e sorokban egy szivnek, mely szeretni tudott forrón, lángolóan, őszinte, igaz érzéssel.

Mintha nem is a mai számitó korban történt volna meg, hanem abban az időben, mikor még a nők kivétel nélkül szerettek, hüséget, tisztaságot vittek férjük házához oltári szentség gyanánt.

Ma már áruczikk a szerelem. A női hüség olyan, mint a szalmaláng: hamar ellobban.

Ki sárba dob hitet, becsületet; ki ott arat, hol soha nem vetett: elnevezik ügyes embernek.

Nem becsüljük a nőket ugy, amiképen érzelmes szivük édes ragaszkodása megérdemelné. A szerelmet, a valódi tiszta szerelmet nem ott keressük, a hol feltalálni lehetne.

Azaz, hogy nem is kell ma már szerelem. Kopott tárgy lett ez is, mint a régi hatos.

Férj és nő — fájdalom, igen gyakran — egybekelnek muló anyagi haszonért, nevetséges önérdekért; azért, hogy az egyik férj, a másik asszony legyen.

Ki csodálná, hogy ilyen helyen hideg a családi tüzhely, épen ugy, mint a szív, melynek egyetlen édesebb érzése sincsen.

Mert áruczikk lett a szerelem.

A nő ma is oly gyöngéd, kedves teremtése a nagy Alkotónak, mint a trobadourok korában, a mikor a szerelmetes lovag életét koczkáztatta szive hölgyéért.

De akkor még becsülni tudták' a nőt, ezt a földreformált angyalt és drágább kincsnek tartották minden csillogó aranyhalmaznál.

Ma? . . . Megtekintik a telekkönyvet s ha teherlapjai tiszták, nincs akadály többé. Ifju és leány sirigtartó hüséget fogadnak.

Hogy egy kis szerelem is elférne a házi tüzhelynél, arra nem gondol senki.

Ez az okozója aztán a sok válópernek, családi drámának, melyek leirására sok időt kell szentelnie az ujságirónak.

Mert áruczikk lett a szerelem!

Az a sirban nyugvó, liljomarczu szép asszony tudott szeretni lángoló, mennyei érzéssel.

Tele volt a szive, lelke földi mulandókat felülhaladó boldogsággal. Lelke minden gondolata, vérének minden lüktető cseppje egy férfihoz kötötte őt, ki nem kialkudott bérért, hanem szive édes sugallatából vezette oltárhoz.

Milyen boldog volt az a liljomarczu szép asszony!

Imádta azt a férfiut, ki neki örök szerelmet esküdött, ki, mint erős tölgy a gyönge repkényt, odacsatolta magához egy hosszu földi élet nem fogyatkozó boldogságára.

S egyszer csak nagy vihar jött. A boldogtalanság feketeszárnyu angyala eloltotta a kedves hajlékban a szerelem világitó fáklyáját.

Sötét lett, mint amily sötét az alaktalan éjfél.

Az erős tölgy kidőlt és a gyönge repkény ott maradt árván, egyedül, elhagyottan, sötét bánata napsugárt nem várható éjelében.

Vannak nők, kik ily lesujtó csapás után könnyen vigasztalódnak s a gyászruha csak annak a jelzésére szolgál náluk, hogy egy megüresedett szív kamrácskája kiadó.

Esztergályi Mihályné, a rákos-kereszturi liljomarczu szép asszony nem talált vigasztalást fájdalma tengerében.

Az ő szerelme nem a mai kufár korba illett.

A tölgy kidőlt és utána csakhamar elpusztult a repkény is.

Megható szép tragédia!

Álljunk meg képzeletben domboruló sirja mellett s ejtsük reá az igazi részvét szánakozó könyeit.

Megérdemli, mert nő volt, ki szeretni tudott.

És ez is nagy érdem a mai világban!

Szirén.

HIREK.

— **Az alsó-szabolcsi** tiszai ármentesitő társulat elnöke gróf *Szapáry* György tegnap este szentgyörgy-ábrányi kastélyában vacsorát adott, melyre hivatalosak voltak *Simonffy* Imre kir. tan. polgármester, *Ábraham* László főügyész, *Aczél* Géza főmérnök és *Benedek* Sándor, a társulat uj mérnöke.

— **Leonhardi ezredes.** *Leonhardi* bárónak hivják a Debreczenben állomásozó Vilmos-huszárok ezredesét. Megérdemli, hogy megtanuljuk a nevét, mert nemcsak vitéz katona, hanem jó *magyar* is. Hogy jó katona, azt rég tudták a bajtársai, hogy jó magyar, azt bebizonyitotta tegnap egy talpraesett magyar beszéddel. A mit ebben a beszédben mondott, azt sokan megszivelhetnék a tiszttársai közül. A hetedik huszárezred tegnap, mikor rendbeállott a gyakorlótéren, odalovagolt Leonhardi báró ezredes s a következő magyar beszédet intézte a legénységhez:

— Mindenkor, minden körülmények közt azt tartsátok szem előtt, hogy *magyar fiuk* vagytok, ez legyen a büszkeségtek. Ne csak mint katonák, de *mint a magyar haza fiai is igyekezzetek javára válni a nemzetnek*. Vigyáznotok kell, huszárok, hogy ezredetekre s a nemzetre szégyent soha ne hozzatok. Én szivemből büszke vagyok arra, hogy ilyen katonáknak, a hetes huszároknak vagyok parancsnoka.

De Leonhardi ezredes nemcsak magyar, hanem *ember* is, mert még arra is intette a legénységet, hogy majdan, ha arra kerül a sor, emberséges módon, szeretettel bánjanak a katonáikkal, akiknek oktatását rájuk bizzák.

— Ami nektek rosszul esik, az rosszul fog esni azoknak is, akik nektek bajtársaitok lesznek, — mondotta.

Csak az tudja, hogy mit érnek ezek a szavak, a ki figyelemmel olvasgatja a katonai kinzásokról szóló jelentéseket. A legénység meghatva hallgatta a beszédet. Ezt megértették, ezek a szavak minden magyar fiu szivéhez megtalálták az utat, megtalálják a magyar, de különösen a debreczeni közönség szivében is, mely rövid itt tartózkodása alatt csakhamar megszerette a derék ezredest s családját.

— **A Svetits-intézet ünnepélye.** Emlitettük, hogy a Svetits-intézet növendékei Wolafka Nándor dr., püspök jubileuma alkalmából nagyszabásu ünnepélyt rendeznek. Az ünnepélyre a következő meghivót kaptuk:

Meghivó. Méltóságos és Főtisztelendő dr. Wolafka Nándor, v. püspök, prépostt kanonok, főesperes plebános 25 éves áldozó, papi jubileuma alkalmából a Svetits-intézenövendékei e hó 29-én d. u. 6 órakor ünnepélyt rendeznek, melyre tisztelettel meghivja a rendezőség.

A hely szüke miatt a meghivó csakis a meghivottat jogositja a belépésre. Programm:

Üdvözlő ének: Méltóságos és Főtisztelendő dr. Wolafka Nándor v. püspök ur 25 éves papi jubileumára; szövegét Németh Gyula dr., zenéjét Szemethy Géza dr. irta. Előadja a róm. kath. egyházi vegyes kar.

Alkalmi óda. Irta Kovács József, Svetits-intézeti hitoktató; előadja Bosznay Ilona kisasszony.

Jubileumi életkép; magyarázza Bosznay Ilona kisasszony.

Szereplők: Millecker Géza, Millecke, Annus, Alber Pali, Klebelsberg Ernő

Gyulay Ilona, Fáy Natália, Rankay Irma, Kuthy Anna, Bruckner Irén, Szuchán Bella. Szarukán Lili, Vaszil Erzsi.

Verdi: „Il Trovatore“ egyveleg; előadja Alber József ur vezetése alatt mükedvelőkből álló zenekar.

„Engedjétek hozzám a kisdedeket“ bibliai szinmü 3 felvonásban, énekbetétekkel.

Szereplők: Jézus, a gyermekbarát: Szombathy Margit.

Apostolok: Rehák Rózsi, Szarukán Klári, Terei Vilma, Lukács Erzsi, Rónay Irén, Major Julia, Hadházy Jolán, Jablonczay Lenke, Bartók Bella, Pálffy Mariska, Kursinszky Anna, Dávid Róza.

Anyák: Guró Ilona, Kovács Etelka, Gáspár Marcsa, Alter Ilona, Kurián Giza, Fidrus Józsa.

Gyermekek: Kursinszky Ilona, Dusa Gizi, Dusa Miczi, Naszády Laczika, Lesska Mariska, Buday Mariska, Knoll Mariska, Suchán Irmuska, Sáray Bella.

Angyalok: Kuthy Anna, Fáy Natália, Bornyász Margit, Mauk Milike, Szalay Irén.

Böhm Károly: „La Gräce“ előadja Alber József ur vezetése alatt mükedvelőkből álló zenekar.

Hódolati élőkép.

Szereplők: Bosznay Ilona, mint a jubiláns őrzőszelleme. Klebelsberg Erna, mint a Svetits-intézet nemtője.

Virágos lányok: Csanak Margit, Bodnár Malvin, Schmid Selma, Zsiray Toncsi, Patay Etelka, Kurián Margit, Hadházy Anna, Riesz Erzsi. Donogán Klári, Engesszer Janka, Friedl Idus, Fridriger Gizi, Killer Margit, Paczelt Emma, Bornyász Viola, Tóth Ibolyka, Benke Sári.

Angyalkák: Bruckner Irén, Wagner Erzsi, Győrffy Lenke, Lesskó Margit, Husz Rózsika, Kánay Ilonka, Dávid Katóka, Bodnár Iduska, Győrffy Gizike, Győrffy Margitka, Ibrányi Piroska, Fejér Margitka, Kernhoffer Emmuska, Pálffy Ilonka, Guró Irénke, Bloxberg Margitka.

— **A Vilmosh-uszárezred lóversenye.** A városunkban állomásozó 7. Vilmos-huszárezred, mely jelenleg gyakorlaton Nagyváradon van, 29-én Nagyváradon lóversenyt rendez. A lóversenyre dijat adtak: Ő cs. és kir. Fensége Ottó főherczeg altábornagy, Ő kir. Fensége Dom Miguel Bragangai herczeg ezredes, Ő kir. Fensége Ferencz József Bragangai herczeg hadnagy, az ezred hölgyeitől, főméltóságu herczeg Pálffy Miklós, nagyméltóságu Kézdi-Sárfalvi Benkeő József altábornagy, Rieger Emil tábornok, főméltóságu herczeg Eszterházy Miklós Antal kapitány, gróf Esterházy Sándor, báró Leonhardi Károly ezredes, gróf Breda Viktor kapitány, Reinett Florián kapitány, gróf Starhemberg Vilmos kapitány, Nedeczi Nedeczky Ferencz kapitány, gróf Zichy Henrik főhadnagy, gróf Széchenyi Viktor főhadnagy, gróf Hardegg Jenő főhadnagy, Muhr Gyula tart. hadnagy. A versenyekben részt vesznek: báró Leonhardi ezredes, Ferencz József bragangai hg. hadnagy, gróf Batthyányi Gábor kapitány, gróf Széchenyi Viktor főhadnagy, Chernel Viktor kapitány, gróf Széchenyi Pál önkéntes, Kirsch Frigyes kapitány, gróf Szapáry József kapitány, Weisz József hadnagy, Lichtenstein Pál hadnagy, Schmeidel Károly főhadnagy, Clement Pál hadnagy, báró Capri Valér hadnagy, báró Schwaben-Durneitz Gyula főhadnagy, Edlunger Oszkár hadnagy, gróf Haller Jenő hadnagy, báró Berg Herman hadnagy, Igler Adolf hadnagy, Máriássy László őrnagy, Münke Gusztáv hadnagy, Nedeczky Ferencz kapitány, Strada Gyula kapitány, Kristóf Ferencz, Glatz Béla, gróf Tisza Lajos önkéntesek, gróf Hardegg Jenő főhadnagy, Horváth Lajos őrnagy, Bugarsky Sándor főhadnagy, gróf Starhemberg Vilmos kapitány, Blau Sándor, Grausz Márton önkéntesek. A tisztek versenyén kivül a legénységnek is rendeznek versenyt.

— **Püspöky Imre jubileuma.** Tegnap tartották meg a Margit-fürdő dísztermében Püspöky Imre, nyugalmazott színész, jubileumát. A jubileum nagy erkölcsi sikerrel, de annál nagyobb részvétlenség között folyt le, pedig Karacs Imre, a buzgó rendező, mindent elkövetett, hogy az érdeklődő közönségnek egy kellemes estét szerezzen. Nem akarjuk hinni, hogy az ügy iránti nem érdeklődés tartotta vissza a közönséget a jubileumtól, hanem inkább a Nagyerdőben tartózkodó „Jámbó-társaság“. Jobban érdeklődünk mi minden iránt, ami idegen. A csekély számban megjelent közönség igen jól mulatott az ügyesen összállitott müsoron. A „*Süketnek kell lenni*“ czimü vigjátékban Püspöky Imre, a jubiláns, Aranyossy Gyula nyug. színész, Pávay Ilonka és Karacs Imre nagy sikerrel szerepeltek. Nagy tetszést keltett *Püspöky* Rózsika ügyes monologja a „*Bál után*“, melyet nagy kedvességgel adott elő. K. Galyassy Paula, Környey Béla és Karacs Imre énekszámai zajos tetszésben részesültek és Pávay Ilonka szavallata is arról győztek meg, hogy e kedves megjelenésü színésznövendék annak idején jeles tagja lesz a szinmüvészetnek.

— **Egy huszártiszt alapitványa.** A VII. Vilmos huszárezred egy kiváló tisztje, a legelőkelőbb társaságokban is nagyon népszerü Bréda Viktor gróf kapitány, a ki a porosz trónörökös nagykorusitási ünnepén az ezred követjeként volt Berlinben, — érdekes alapitványt tett a vitéz Vilmos huszárok most való ünnepségei ötletéből. — Mint értesülünk, Bréda gróf, ki a Nagyváradon állomásozó második század parancsnoka, *négyezer koronás* alapitványt tett le a mai napon. Az összeget oly rendeltetéssel deponálta, hogy a kamatok a voltai győzelem minden évfordulóján egy Vilmos huszár őrmester, négy altiszt és négy közvitéz között egyforma részben osztassanak föl. A A nagylelkü, gavallér cselekedet a huszárok körében nagy örömet keltett.

— **A Jámbó-társulat** tegnap este nagy és előkelő közönség előtt énekelt a nagyerdei Vigadóban a „szép“ Luigi Bassi vezetése alatt. Az andalitó, majd tüzes olasz dalokat gyönyörködve hallgatták és nagy tetszésnyilvánitásban részesitették a jelenvoltak, kiknek lelkesedését nemcsak a szép dalok, hanem Markus Jenő vendéglős kitünő enni és innivalói is fokozták. A Jámbó-társulat ma (szerdán) ismét fellép és pedig ezuttal utoljára. Akik tegnap elmulasztották a meghallgatását, ma bizonyára nem fognak elmaradni a Nagyerdőről, hol nem mindennapi élvezetben részesülhetnek.

— **Megczáfolt eljegyzési hir.** A fővárosi lapok tegnapi száma eljegyzési hirt közöl, mely szerint *Rubos* Árpád, a debreczeni szintársulat tagja eljegyezte *Bárdos* Irmát, a debreczeni szintársulat segédénekesnőjét. Bárdos Irma most annak a kijelentésére kér fel bennünket, hogy *ő nem menyasszonya Rubos Árpádnak s igy az eljegyzési hir nem igaz.*

— **Kamarai közlemények.** Szabadalmak leirása: A m. kir. szabadalmi hivatal, a következő szabadalmak leirását küldte be. Huzó szerkezet föld alatt fektetendő kábelek számára. S szétszedhető hid. Ellenőrző készülék cséplőgépekhez. Készülék ugyanazon vágányon ellenkező irányban haladó két vonat összeütközésének megakadályozására. Gőzautomobil. Készülék friss, hideg vagy meleg levegőnek lakásokba, helyiségekbe, járművekbe stb. való vezetésére. Ujitások gomblyukvarró gépeken. Székkel egybekötött összerakható festőállvány. Kártyajáték jelzőtábla. Hulladékgyüjtő tartány. Eljárás egész és feltagolt vágó állatok konzerválására. Motoros veloczipéd. Pisztolylyal egyesitett kard. Biztonsági zár. Eljárás szifonkupak előállitására. Szénhidrogénmotor járművek számára. Kengyeloldó biztonsági zár. Tojásszállitó láda. Ujitások plombákon és plombafogókon. Eljárás tápkávé előállitására. Szállitható kimérő jégszekrény. Burgonya hámozó és mosó gép. Gazdasági egérfogó. Erőgép. Készülék a méhkirálynénak a köpübe való betételére. Berendezések elektromosan hajtott motorok szabályozására. Mindazok, a kik a találmányok iránt érdeklődnek, azok leirását és rajzait kamaránknál megtekinthetik. Debreczen, 1900. julius 24-én. Kereskedelmi és iparkamara Debreczen.

— **Halálozás.** Polgár Bundi Bálintné szül. Szekeres Zsuzsánna asszony folyó hó 24-én, reggeli 6 órakor, életének 78-ik, özvegységének 10-ik évében elhunyt. Földi részei folyó hó 26-án délután 3 órakor fognak a Homok-kert II. járás, 85. számu háztól az ujtemplomban tartandó gyászima után a péterfia-utczai temetőbe örök nyugalomra tétetni.

— **A betörők vezére.** Szorbinszki Lajos volt csendőrt, ki egész betörő bandának volt a feje átkisérték a rendőrségtől a királyi törvényszék fogházába. Vidám, gondtalan életet folytathatott a rablott holmik árából, mert oly kiállitása volt, akárcsak a jómódu földbirtokosnak. Végigsétáltatták a rendőrök még egyszer a főutczán. Szorbinszki maga elé bámulva lépegetett a rendőrök között s bizonyára arra gondolt, hogy sok-sok nap fog eltelni, mire ismét szabadon sétálgathat nagy Debreczen főterén. A rendőrök átadták az ügyészségnek, hol elegáns ruháiból kivetkeztették és rabruhát adtak reá, mely sem nem elegáns, sem nem kényelmes.

— **Elhunyt főjegyző.** *Karap* Imre H.-Böszörmény város főjegyzője meghalt. Az elhunyt 53 évig állott közszolgálatban s közbecsülésnek örvendett.

— **Közlöny.** A debreczeni „*Hittanszaki Önképző-Társulat*“ közlönyének 7. és 8-ik számát vettük, a mely egyuttal berekesztője az ez évi müködésnek és a melyet a lap ügyes szerkesztői: Uray Sándor és Nánássy Lajos szerkesztők változatosan állitottak össze. A „Közlöny“ e számában Nánássy Lajos irt vezetőczikket „*Kongresszus után*“ czimmel s egyéb közleményei is arról tanuskodnak, hogy a theologiai ifjuság komoly törekvéssel, tudása erejével igyekezik e lapot, mely most már a Magyarországi összes ev. ref. theologusok hivatalos közlönye lesz, fentartani és szellemi termékekkel gazdagitani.

— **A kis Terka.** Mindössze még csak kilencz éves s már is tehetségét, illetőleg annyira ki van fejlődve, hegy mindenki csak bámulni tudja a kis Terkát. Aranyos, kedves kis leány. Apró, de élénk szemeit folyton forgatja jobbra-balra, mintha mindig keresne valakit s ha talál, beszél szellemesen, élczelődik, gyakran az illető rovására gunyosan. Most, hogy vendégségbe Debreczenbe rándult, a vendégszerető rokoncsalád mindent elkövet szórakoztatására. Terike lenézi a gyerektársaságot, neki az nem imponál, a felnőttek társasága kell s ha azt megtalálja, elemében is van. A kis Terus már most, hogy ösmert jelzőt használjunk — „tehetség“. — Jól zongorázik, énekel, szaval s olyan rutinnal, mint egy kész müvésznő. Különben tehetsége, kedvessége s szépsége a világot jelentő deszkákra alkották a kis Terkát, kiből, — ha a szinészi pályát követi — kifejlődik az igazi müvésznő. Ha már most ilyen „eszes, érett“ a kis Terike, milyen lesz később — 18 éves korában. S ha férjhez megy, sajnálni lehet már most azt a férjet, mert ott bizony nem ő, hanem a Terike lesz az ur a háznál s a férj tánczol ugy, ahogy a feleség fütyöl. Ennél a házaspárnál lesz meg csak az igazi papucs.

— **Debreczeni fiu a Hernádban.** Szomoru hirt tudatott egy szükszavu távirat Jobbágy Ferencz helybeli jómódu sertéskereskedővel. János nevü fia, ki Késmárkon volt kereskedésben, több barátjával elment fürödni a Hernádba. A 15 éves fiu nem tudott uszni és a sebes viz árjai elragadták.

Holttestét foghatták csak ki a Hernádból. A megszomoritott szülők a távirat vétele után azonnal elutaztak fiuk ravatalához.

x **Markus Jenő „Dréher-sör-csarnoká“**-ban naponta nagy választékban kapható **zónavillásreggeli.** Különlegességek: **Korona-sör, á la pilseni,** minden időben frissen csapolva. **Kellemes nyári kert.**

— **A „Kati“ műszarval.** Egy makói polgár a napokban H.-M.-Vásárhelyen egy ottani embertől egy szép nagyszarvu tehenet vásárolt. Otthon, hogy megmutassa a feleségének, milyen jó vásárt csinált s a tehén mennyi tejet ad, be akarta a tehenet az istállóba vezetni, s megfejni; azonban mivel az uj hely a tehénnek szokatlan volt, az csak a fejét csóválta jobbra-balra s nagyokat bőgött, de az istállóba bemenni nem akart. A gazda sokáig hivogatta a tehenet: „Kati gyere be“, de a Kati csak nem ment be. Mit volt, mit tenni, megfogta a tehén szarvát, hogy annál fogja majd bevezetni. Alig huzott azonban a szarvon egy kicsit, ez a kezében maradt, nézi a másik szarvat, meghuzza, az is a kezében maradt, ekkor tünt fel neki, hogy a szarv töve spanyol viaszos s azzal volt odaerősitve, de a nagy melegség meg a huzgálástól biz az könnyen letörött. Egyéb se kellett az asszonynak, nekiesett a férjének, mondván: no hiszen kigyelmedet is el lehetett küldeni tehenet vásárolni, ugy látszik az áldomásivásra nagyobb gondja volt, mint a vételre és igy tovább, addig jött a szóáradat a beesapott atyafihoz, hogy az kénytelen volt Katival Vásárhelyre visszafordulni, de biz ott se ment semmire, azzal biztatták, ha nem vigyázott Kati szarvára, várja, mig kinő ujra.

x **Dr. Varga Emil tiszti orvos tudatja, hogy lakását a Széchényi-utcza 26. számu házba helyezte át.**

— **Szerencsétlenül járt gyermek.** Egy szegény tizenegy éves fiut hoztak be tegnap a közkórházba, kinek a cséplőgép fogaskereke morzsolta össze jobbkezét. A szerencsétlenül járt fiut Maczó Mihálynak hivják. Szerencsétlensége a szegegyházi tanyán történt, hol most vigan folyik a cséplés munkája. A fiu a gépethuzó lovakat hajtotta, de vigyázatlan volt és leesett a rudról, még pedig oly szerencsétlenül, hogy jobbkeze a fogaskerék közé akadt, mely azonnal szétmorzsolta. Nem kellene ily veszélyes helyre tizenegyéves gyereket küldeni.

x **Bur kalapok**, a vitéz bur nemzettől átvett **könnyü és szép bur kalapok eredeti bur** alakban kaphatók **Fekete Jakab uri divat czégnél** (főtér, kistemplom mellett). **drapp és fehér** szinben **125** és **150** kr, szintartó franczia **batist-ingek 225—250** kr., **sport-ingek** és **sapkák** nagy választékban.

— **A leppra gyógyitása.** Berlinből jelentik, hogy a ragadós betegségek ottani kórházában dr. Drenitz két leppra betegségben szenvedő asszonyon gyógyitási kisérleteket végzett, melyek jó eredménynyel végződtek. A gyógyszer az ugynevezett kalmuograolaj, melyet a Kelet-Indiában tenyésző Gynocardia odorata nevü növény magvából sajtolnak. Dr. Drenitz az orvos egylet legutóbbi ülésén bemutatta a két asszonyt, a kik három hónapig szedték azt a szert és állapotuk lényegesen javult. Megvan tehát a remény az eddig gyógyithatatlannak hitt betegség gyógyitására.

x **A ki olcsón akar venni** bőrből pénz, szivar- és dohánytárczát, sakk, dominó, sétabot, valódi ezüst és ébenfából dohányzó készleteket, esernyőt önmüködő zárral, valamint mindennemü dohányzó eszközöket, — tajtékpipák, szipkák, szárak rendkivül nagy választékban kaphatók *Schwartz* Dániel dohányzó-eszköz különlegességi üzletében a Bika alatt.

Képes levelező-lapok legujabb és legnagyobb választékban csak a Csokonai-papirkereskedésben kaphatók.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

Hegedüs miniszter utja.

Budapest, julius 25. Hegedüs miniszter Vértessy osztálytanácsossal Bécsbe utazott, honnan Ostendébe mennek.

Öngyilkos leány.

Róma, julius 25. Tegnap itt egy Schmidt-Eckstein Elza nevü fiatal német leány szerelmi bánatból agyonlőtte magát. A leány rögtön szörnyet halt.

Gyilkos festő.

Budapest, julius 25. Zürichből sürgönyzik, hogy az Oberweilban lakó nagyhirü egyházi festő, Kraft Károly tegnap meggyilkolta a feleségét és azután maga is öngyilkos lett. A gyilkosságot anyagi zavarok miatt követte el.

Leégett nagy raktár.

Prága, julius 25. A Hibernergasse-ban levő Dotzan-féle házban tüz ütött ki, mely a kétemeletes raktárt teljesen elpusztitotta. A kár több százezer forintra rug.

A kinai forradalom.

— Legujabb táviratok. —

Berlin, jul. 25. Nagy aggodalmat kelt itten, hogy a nyolcz nap előtt elindult Wittekind és Frankfurt gőzösökről semmi hir sem érkezett, pedig már a mult hét végén Adenbe kellett volna érkeznie a két hajónak. Attól tartanak, hogy a két gőzöst veszély érte,

Konstantinápoly, julius 25. Hire jár, hogy a többi hatalmak is követni fogják Németország példáját és erős czenzura alá veszik a kinai követeket.

London, jul. 25. A csunglijamen parancsára a pekingi idegen követeket ellátták élelmiszerrel s a kinai csapatok oltalma alatt Tiencsinbe vinni rendelték.

Washington, jul. 25. A kinai császár Mac Kinleyhez hasonló kérelmet intézett, mint Vilmos császárhoz. Mac Kinley azt válaszolta arra, hogy a kinai császár jelentse ki a követek életbenlételét és a diplomatáknak engedje meg, hogy szabadon érintkezhessenek kormányukkal.

A költő és két királyné.

A költőt Heine Henriknek hivták, a mig élt. Hátgerinczsorvadásban halt meg és mégis a szive fájdalmairól dalolt. A hazája megtagadta, milliók csodálják és bizonyos, hogy nem feledik a nevét, a mig ember van a világon, a kiben dobog a szív.

Ez a költő.

Az egyik királynő volt, a mi megboldogult Nagyasszonyunk, a kinek a lelke megértette, a szive megcsodálta, a szeme megsiratta a költőt, a kezével pedig szobrot emelt neki, ott a fügék árnyán, a tenger mellett valahol.

A másik királynő Anglia trónján ül: az agg Viktória.

Hát ő mit vél Heineről?

Térjünk ki itt egy kicsit és mondjuk el, hogy az angol királynőnek megromlottak már régebben a szemei. Alattvalói pedig gondoskodni kivánván azoknak az épségéről: államköltségen két felolvasónőt fogadtak melléje. Lord Beaconsfield a királynő pápaszemének nevezte el őket, Bauer kisasszonyt és Mademoiselle Norélet. Az utóbbi a franczia, az előbbi a német fölolvasást végzi, mig az angol az udvarhölgyeknek jut.

Hát az emlitett Bauer kisasszony nyilatkozott mostanában arról, hogy mit olvastat föl magának a német irodalomból a királynő? Hogy a fiatal Németországban kedvét találja, hogy Schiller a kedvenez költője, de Göthét is szereti, hogy legszivesebben hallja a Scheffel „Eckehard“ czimü regényét, hogy Dahn és Freytag is rokonszenvesek előtte: az minket igen kevéssé érdekel. De az, a mit Heinéről mondott, Heinéről, akit nemcsak hogy nagyra nem tart, — de el is itél, szólván róla igy fiához, a walesi herczeghez:

— A Heine géniusa a rothadás foszforeszkáló világától ragyog.

Igy.

Ha olvasod ezeket a sorokat valahol odafönn a magasokban, az elköltözött lelkek hóleplébe burkolt költő-király te: ugy-e biztos leszel róla, hogy e királynő nem emel szobrot néked, miként az a másik?

KÖZGAZDASÁG.

A Debreczeni Kereskedelmi Csarnok jegyzései.

Debreczen, julius 25.

Piaczi árak 50 kgr.-ként koronákban:

Buza minőség	77	6.45 — 6.70
„ „	78	6.60 — 6.90
„ „	79	6.70 — 6.95
„ „	80	6.80 — 7.—
Rozsuj „ „	71/72	5.75 — 5.85
Árpa „		5.10 — 5.20
„ (jobb)		—.——.—
Zab		4.80 — 4.90
„ prima		—.——.—
Tengeri		5·90—6.—

KÜLÖNFÉLÉK

* **Szerelmes levelek a törvényszék előtt.** Az egyik newyorki felsőbiróság előtt a napokban egy pört tárgyaltak, melynek folyamán azt kellett eldönteni, hogy egy irott levélből meg lehet-e állapitani a levéliró szellemi állapotát. Egy gazdag gyáros fia ugyanis megszeretett egy munkásleányt és házasságot igért neki. A fiatal ur papája és mamája azonban — miként az az életben oly gyakran megtörténik — nem volt megelégedve a választással. Pénzzel, szép szavakkal, igéretekkel, sőt fenyegetésekkel akarták rávenni a leányt, hogy tekintse meg nem történtnek a házassági igéretet, de hiába. A szülők már ki akarták tagadni a fiukat, mikor a család ügyvédjének végső eszméje támadt. Ki kell jelenteni, hogy a fiatal ur nem volt épeszü, mikor a házassági igéretét tette; akkor nem kell az igéretét megtartani és kárpótlást sem kell fizetni. Ugy is történt. A papa és a mama a fiunak a leányhoz intézett leveleit mutatta be a törvényszéknek, hogy ime, ezekből kitünik a megháborodott elme. A szerelmes leveleket felolvasták a törvényszék előtt s aztán véleménymondás végett egy orvos és egy grafologus elé terjesztették. A grafologus előbb szépen kifejtette az elmeháborodottak irásmódját s aztán rámutatott arra, hogy ennek a kérdéses levelekben nyoma sincs. Sőt. Józan összefüggés van a mondatok között, hiányzik minden fantasztikus vagy abszurd fordulat és szépen, egyenletes betükkel van megirva. A fiatal urnak a szelleme tehát teljesen egészséges volt, mikor a levelet irta. A törvényszék is kénytelen volt a grafologus véleményét elfogadni és a fiatalok legnagyobb örömére kimondta, hogy az urfi köteles a kisasszonyt feleségül venni.

—

RÖPPENTYÜK.

* **Irodalompártolás.** Városi ember: Kigyelmetek nem is pártolják az irodalmat, alig vásárolnak valami könyvet, pedig telnék rá bőven.

Mihály gazda: Hát tehetünk mi arról, ha esztendőnkint csak egy kalendáriumra van szükségünk?

* **A ködben.** Harangozó (a szomszéd faluból borközi állapotban hazafelé bandukolva, meglát

egy tábla buzában egy madárijesztőt) : Az isten szerelmére, kántram, mit keres ilyenkor ott a buzában ?

* **Mindketten örülnek.** Örülök, hogy nem voltam Shakespeare.

— Miért ?

— Mert akkor már halva volnék.

— Igen, ez igaz és Shakespeare el volna feledve.

Az élet mindenek felett.

Mindenki saját akarata szerint rendezi be életét. Mindamellett azonban ezt csak viszonylagosan tehetjük, mert mindnyájan alá vagyunk vetve egy magasabb akaratnak, a mely ellen hiába küzdünk. Vannak, akiknek élete telve van örömmel és boldogsággal, de a legtöbb ember bizony sok szerencsétlenséggel, szenvedéssel kénytelen megküzdeni. A legborzasztóbb az egészség elvesztése. Fájdalmas betegség hamar tönkre teszi a nyugalmas napokat s szenvedés üt tanyát ott, ahol vigságnak kellene lenni. Mert mi drágább az egészségnél ? A vagyon, a családi boldogság, a baráti szeretet elveszti értékét, ha a betegség által elgyengült test szenved. Pedig hát mindenkinek joga van az élethez. S épen ezért irjuk e sorokat. Meg kell találni a módot, hogy a jogos örömöknek, az életnek örülhessünk. Az egészség alapföltétele a tiszta ellentállásra képes vér. Ha különféle körülmény következtében e tulajdonságok egyikét vagy másikát elveszti, oly gyógyszert kell alkalmazni, mely a veszteséget kipótolja. Csudálatosan hatásosak a vér teljes ujraelőállitói, a dr. Williams-féle Pink-pilulák. Visszaadják a beteg egészségét, elgyengült erejét. A vérszegénység, sárgaság, idegbetegségek, reuma, bármi legyen is az oka, elmulik alkalmazásuk által. Herz István perjámosi lakos levele is bizonyitja :

Boldog vagyok, — irja — hogy tudathatom önökkel, hogy a Pink-pilulák feleségem egészségét teljesen helyreállitották. Kitünőek e pilulák s nagyon jótékony a hatásuk. Mikor láttam bámulatos hatásukat, fiamon is próbát tettem velük s már azon is észrevehető a hatás. Ő még szedi a pilulákat s én reménynyel várom az eredményt.

A Pink-pilulák kaphatók Magyarországon a legtöbb gyógyszertárban. Egy doboz **ára 3** Korona **50** fillér és hat doboz **18** Korona. Magyarországi főraktár **Török József** gyógyszertárában, Budapest, Király-utcza 12.

REGÉNY.

A „Világ Szive".

— Regény 2 kötetben. —

Angolból forditotta : **Krampera János.**

(Folytatás.) 48.

Igy aztán népünk mindig kisebb és kisebb lett, összeolvadt, mint a hegyormok hava nyár derekán, mig végre alig lézengett belőle pár ezer azon a helyen, hol az elmult időkben tiz és huszezrével lakozának. Én pedig, Zibalbay, ki ifjukorom óta uralkodtam a városon, igen-igen elbusultam szivemben, tudván azt, hogy mielőtt az elmult idők egy évszázaddal megnövekednének, városom a „Világ Szive" nem lesz egyéb, mint pusztaság és halálnak tanyája.

Maradt azonban atyáinkról egy régi jóslat ránk, mely szerint a Szív symbolumának két fele ha ujra összekerül helyén, a szent város szentélyében, attól az időtől kezdve ujra felvirágzik a város.

Sokat töprengtem e fölött a monda felett, sokszor és hosszan imádkoztam ahhoz, akit imádunk s a kinek főpapja vagyok, a Névtelen Istenhez, az Egek Szivéhez s minden Földek Urához, gyujtaná fel bennem a bölcseség fényét, hogy annak világosságánál megtalálhassam azt, a mi elveszett s megmenthessem népemet, hogy ki ne pusztuljon, mint a hogy kipusztulnak szárazság idejében a virágok, mert nem nőnek nékik magvaik.

Egyszer aztán egy éjszaka ugy rémlett, hogy álmomban egy hang felel imádságomra s felszólit, vándoroljak el a Szivnek országából s kövessem a tenger felé vezető ősrégi utnak nyomait, mert nem messze a keleti tengerpartoktól fel fogom találni azt, a mi elveszett.

Összegyüjtém hát a Szivnek főtanácsát, elmondám előttük álmomat s el azt is, hogy feltett szándékom engedelmeskedni neki. Ők azonban eszelősnek tartván, kigunyoltak s azt mondták, hogy én elmehetek, ha akarok, mert mint uralkodójuknak nem parancsolhatnak benne, de a nép közül egy léleknek sem engedik meg, hogy a hegyeken tul jöjjön velem, mert ez már ellenére volna a régi törvénynek.

Én erre azt feleltem, hogy jól van hát, elmegyek én magamban is, mert el kell mennem, mikor is a lányom felállott helyéről s kinyilatkoztatta, hogy szintén velem fog jönni, mibe aztán — joga lévén az elhatározáshoz — bele is egyeztenek s csak egy ember fakadt ki közülök keserüen ellene, unokaöcsém, ki egyszermind leányomnak jegyese is volt. Igy történt e Maya ?

— Igen, — felelt a lány elmosolyodva.

Hogy rövid legyek, mikor látták, hogy sem engem, sem leányomat nem tudnak lebeszélni szándékunkról, unokaöcsémet Tikalt bizták meg, hogy mint kaczika uralkodjon a város felett addig, amig én visszatérek. Én aztán lányommal együtt elhagytam a várost, melynek előkelői és lakosai közül sokan elkisértek a tavon át egy napi járásnyira, egészen a hegyszorosig, hol sirva bucsuztak el tőlünk, mert szentül azt hitték, hogy bolond fővel vesztünkbe rohanunk.

Egyedül keltünk át a hegységen s a régi utnak nyomait követve, egyedül vándoroltunk át a pusztaságon s az utána következő erdőségen, mig végre ideérkeztünk erre az elrejtett helyre. Nincs miért elmondjam nektek a többit, testvéreim, hisz ugyis tudjátok.

Az a hatalom, mely küldetésemre elinditott, kalauzolt annak fáradalmai közt s megengedte, hogy annyi baj és szenvedés után végre mégis diadalmaskodjam, mert hisz' im ez éjjelen még életben vagyunk mindnyájan s feltaláltuk azt, a melynek felkeresésére messzeföldről elindulék.

Ez az én történetem, testvér, most, ha ugy tetszik, halljuk a tiedet, hadd tudjuk meg, milyen szándék vezetett ide, hogy még épen idejében megmenthessetek annak a fehér ördögnek a karmai közül, ki ott fekszik holtan a lépcsőzeten.

Ekkor én vettem át a szót s ugy, a mint már e helyen leirtam volt, elmondám életemnek történetét, el azt, hogy életemnek egyedüli czélja, ujra megalkotni az indián birodalmat, olyannak, a milyen Montezuma idejében volt.

— Szivem szerint beszélsz, — mondá a vén főnök — de mondjad csak, hogy és mint gondolod mindezt véghez vihetni ?

— A te segélyeddel — felelém. — Emberem van itt bőven, de hogy használhassam őket, pénzre van szükségem, neked pedig, ugy látszik, hogy aranyad van elég s ninesen embered. Ennek okáért arra kérlek, add kezembe pénzednek egy részét, melynek ugy sem tudod hasznát venni, hogy annak segélyével felemelhessem a te népedet s a magamét is.

— Kövess engem városomba s ha ki tudom vinni, legyen tied minden, a mit kivánsz, — felelé Zibalbay. — Testvérem, közös czél felé törekszünk s a sors meszsziről hozott össze bennünket, hogy elérhessük. A jóslat igazat mondott s igaz volt álmom is. Nemsokára eljön az idő, midőn a szétválasztott symbolum egyesülni fog a szentélyben s nyilvánvalóvá lesz az Égnek rendelése. Oh! nem hiába éltem és imádkoztam hát! nem hiába türtem az emberek gunyolódásait, mert imhol a Nappal és az Éjjel találkoztak s már pirkad az égen az uj napnak hajnala. Tedd kezed az enyémbe s esküdjünk meg, a Szivre, hogy mi, az ő őrei, hüek leszünk egymáshoz és szándékunkhoz, mig a halál szét nem választ. Ugy, az eskü áll! Most pedig, leányom, vezess engem pihenőhelyemre, mert erőt vett rajtam nem a bu, se nem a szenvedés, hanem a tulságos öröm. Oh Égeknek Szive! köszönöm teneked! — s feje felé emelve kezét, mintha imádkozna, Zibalbay megfordult s leánya, Maya által követve, eltántorgott inkább, mint ment szobája felé.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos : a **Csokonai-nyomda.**

NYILT-TÉR.

Vegyünk Fekete-selymet!

Kérjen ön mintát solidságról kezeskedő selyemszöveteinkből, méterenként 1 kor. 20 filltől 18 koronáig.

Különlegesség : **Legujabb selyemszövetek menyasszonyi, látogatási** és **utazai-toilettekre**, szines és fehér is.

Ausztria és Magyarországban **közvetlen magánfeleknek** adunk el és a kiválasztott selyem-szöveteket **vám- és bérmentesen** a lakásra küldjük.

Schweizer & Co. Luzern
(Schweiz) selyemszövet-kivitel.

Védjegy

Salvator S Salvator

Vesebajoknál,
a hólyag bántalmainál
és köszvénynél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,
a Lithion-forrás

Salvator

kitünő sikerrel használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai :

Húgyhajtó hatásu.

Vasmentes. Kellemes izü.

Könnyen emészthető.

Első rangu gyógyviz és diaetetikus ital. Számos orvosi tekintélyek által különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán **aranyeres bántalmakban, hasi pozsga, máj-** és **vese izgatási** tüneményekben vagy **húgysavas vesehomok** és **vesekövek** képződésében szenvednek.

Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszertárakban.

A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

Ház-eladás.

Varga József zenetanárnak a Kossuth-utcza közvetlen közelében **Zápolya-utcza 8. sz. a. háza** — adómentes uj épület — (4 szoba, előszoba stb.), az udvaron szép **nagy kerttel** s finom csemege-faj **termő szőlővel,** kedvező feltételek mellett örök áron **eladó** vagy **bérbe kiadó.**

Értekezhetni a tulajdonossal.

Kiadó urilakás

Kossuth-utczán 26. sz. alatt,

földszint az utczára **5 szoba**, üveges előszoba és mellékhelyiségei **azonnal bérbevehető**. Szép udvar, jóvizü kut, mosóház.

Értekezhetni **Kardos László** Kossuth-utczai üzletében.

EBESEN

egy **70** holdas

tanya

gazdasági épületekkel

eladó.

Értekezhetni:

Verbőczy-utcza 10. sz. alatt.

Dr. VARGA EMIL

városi ker. tiszti orvos.

Főreáliskolai orvos és középiskolai egészségtan tanár.

GYERMEK-ORVOS

LAKIK: Széchényi-utcza 26. szám.

RENDEL: d. e. 8—½10-ig d. u. 2—4 ig.

Egy utczai

uri lakosztály

II. emeleten és **egy I. emeleti**

irodahelyiség

augusztus 1-től

kiadó

Piacz-utcza 32. szám.

Bővebbet

Szedláknál és Vámos czégnél.

5670/1900. áü.

Árverési hirdetés.

Budapest székes főváros árvaszéke 27655/900. árv. sz. végzése lapján, a gondnokolt Biernbaum Ernőné Lédig Irma tulajdonát képező butorok a Hatvan-utcza 42. sorszámu háznál, a **f. 1900 évi augusztus hó 9. napján d. e. 9 órakor** megkezdendő nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett a legtöbbet igérőnek el fognak adatni.

Kelt Debreczenben, 1900. julius hó 24-én.

Debreczen sz. kir. város Árvaszéke.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhirré teszem, hogy egy darab 15 soros vetőgép, egy darab gyürüs henger, egy darab lóhere rosta és egy 4 lóerejü cséplőgép fennálló járgánynyal **folyó évi julius hó 30-ik napján délután 3 órakor** itt Debreczenben Simonffy-utcza 50-ik szám alatti háznál tartandó nyilvános árverésen azonnali készpénz fizetés mellett a legtöbbet igérőnek el fog adatni, mely árverésre a venni szándékozók ezennel meghivatnak.

Debreczen, 1900. julius 25.

Balogh Imre,

mint a debreczeni kir. közjegyzői kamara 811/1899. számu rendelvényével, Lestyán Adorján debreczeni kir. közjegyzőnek kirendelt állandó helyettese.

11,100./1900. szám.

Épitési árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságu Pénzügyminisztérium f. évi junius hó 20-án kelt 47593. számu rendelete folytán alább megnevezett m. kir. dohánygyárak és dohánybeváltó hivataloknál szükséges épitési munkálatok biztositása czéljából ezennel nyilvános árlejtés hirdettetik:

I. A szentgotthárdi m. kir. dohánygyárnál egy raktárépület épitése, melynek összköltsége 87347 korona 84 fillérben, az épitési munka befejezési ideje pedig 1900. évi november hó 15-ére állapittatott meg.

II. Ugyanott egy II. számu melléképület épitése, melynek összköltsége 21109 korona 52 fillérben, az épitési ménka befejezési ideje pedig 1900. évi november hó 30-ára állapittatott meg.

III. A szomolnoki m. kir. dohánygyárnál egy dohánygyártási raktár I. részletének épitése, mely részletnek összköltsége 51658 korona 93 fillérben, az épitési munka befejezési ideje pedig 1900. évi november hó 15-ére állapittatott meg.

IV. A hajdu-dorogi m. kir. dohánybeváltó hivatalnál egy dohánylevél raktár épitése, melynek összköltsége 49199 korona 42 fillérben, —

V. a nyiregyházai m. kir. dohánybeváltó hivatalnál egy dohánylevél raktár épitése, melynek összköltsége 45184 korona 30 fillérben; V. a nyirbátori m. kir. dohánybeváltó hivatalnál egy dohánylevél raktár épitése, melynek összköltsége 50271 korona 84 fillérben, mindhárom raktárépitési munkálatainak befejezési határideje pedig f. évi deczember hó 15-ére állapittatott meg.

Ezenkivül következő kisebb terjedelmü épitési munkálatok fognak nyilvános árlejtés utján kiadatni, u. m.:

VI. A selmeczi m. kir. dohánygyárnál épitendő munkásárnyékszék, melynek összköltsége 4316 korona 10 fillérben; a nagy-károlyi m. kir. dohánybeváltó hivatalnál egy istálló épitése, melynek összköltsége 983 korona 57 fillérben; a szegedi m. kir. dohánybeváltó hivatalnál egy istálló épitése, melynek összköltsége 963 korona 98 fillérben; végül a vásáros-naményi m. kir. dohánybeváltó hivatalnál egy tiszti-lak épitése, melynek összköltsége 6959 korona 41 fillérben, ezen kisebb épitkezési munkálatok befejezési ideje pedig 1900. évi deczember hó 15-ére állapittatott meg.

Ajánlat az összes, valamint minden egyes épitkezésre tehető, de annak az épitkezéssel járó összes munkálatokra ki kell terjednie. Ajanlatoknál, melyek az összes épitkezésekre, vagy csak egynél is többre vonatkoznak, az ajánlati összeg minden egyes épitkezésre illetőleg kiteendő.

A bánatpénz a követelt összes épitési ár 5%-ában állapittatik meg, mely bánatpénz készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, a m. kir. állampénztárnál Budapesten (IX., fővámház) vagy valamely m. kir. adóhivatalnál leteendő és az erről nyert letétnyugta a zártajánlathoz csatolandó.

Ajánlattevők ajánlataikban kijelenteni tartoznak, hogy ugy az általános szerződési feltételeket, mint a vállalati részletes feltételeket ismerik és ezeknek magukat alávetik.

Az épitkezéshez kizárólag csak belföldön termelt anyag és gyártmány használható fel.

Az ivenkint 1 koronás bélyeggel ellátott, magyar nyelven szerkesztett irásbeli ajánlatok lepecsételve következőleg czimezve „Ajánlat az . . emelendő épület (ek) épitkezésére“ legkésőbb **f. évi augusztus hó 16-ik napján délelőtt 10 óráig** a m. kir. dohányjövedéki központi igazgatóság (Budapest, V., Kálmán-utcza 20.) segédhivatalában átadandók, vagy postán beküldendők.

Ezen feltételektől eltérő, elkésetten benyujtott, távirati uton tett, vagy oly ajánlatok, melyekhez a letett bánatpénzről szóló nyugta csatolva nincs, vagy végül melyhez bánatpénz fejében készpénz van csatolva — figyelembe vétetni nem fognak.

A letett bánatpénz az ajánlat elfogadása esetén kellő kiegészités mellett a kötendő szerződés óvadékaként fog szolgálni.

Az általános szerződési, valamint a vállalati részletes feltételek, az ajánlati határozmányokkal, épitési tervekkel és költségvetéssel együtt alólirott igazgatóság III. ügyosztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők, ahol az egyes munkálatokra vonatkozó költségvetések is egyenkint 1 koronáért megszerezhetők.

Budapesten, 1900. évi junius hó 29.

M. kir. dohányjövedéki központi igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Nyomatott a „Csokonai-nyomdában“ Debreczenben.